

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1615/2024
19.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2514/23 од 05.10.2023. године, у седници одржаној 19.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2514/23 од 05.10.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2514/23 од 05.10.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1507/17 од 26.10.2022. године, у ставовима првом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед умањења животне активности исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године па до исплате, као и да се обавезе тужена да му на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 171.800,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове спора у износу од 51.000,00 динара са законском затезном каматом на износ од 6.000,00 динара од дана наступања услова за извршност па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1507/17 од 26.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова услед умањења животне активности исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у преосталом делу, односно за износ од још 100.000,00 динара, преко

досуђеног износа из става првог изреке од 300.000,00 динара до траженог износа од 400.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове спора у износу од 171.800,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2514/23 од 05.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда у овом случају су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20 и 10/23 – др. закон, у даљем тексту: ЗПП), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП Врховни суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као активни припадник Војске Југославије у чину заставника прве класе учествовао у ратним дејствима у време НАТО бомбардовања у периоду од 24.03.1999. године до 26.06.1999. године. Војну службу обављао је на Авали где се налазио и 06.05.1999. године када је у 3,55 часова објекат бомбардован са три ракете, од којих су две погодиле стуб, а једна је погодила вентилациони систем зграде у којој се налазио велики број људи који су спавали и која се испунила прашином. Тужилац је будио људе и извлачио их из простора како се не би угушили. Тужилац је радио код тужене до 31.12.2001. године. Од маја месеца 2016. године, код тужиоца се јављају учестали психички проблеми који се манифестују у виду кошмарних снова, представа рата, узнемиреност и нервоза. Због ових сметњи тужилац се јавио лекару 07.04.2017. године и тада му је постављена дијагноза Ф 43.1 – посттрауматски стресни поремећај од када се лечи и узима прописану терапију. Из налаза и мишљења судског вештака за област медицине, др Снежане Бошковић Давидовић, утврђено је да је тужилац услед учествовања у борбеним дејствима за време НАТО бомбардовања оболео од посттрауматског стресног поремећаја, дефинисаног као поремећај који почиње као одложени и продужени одговор на стресогени догађај, изузетно јаке угрожености или катастрофалне природе, што је склоно да изазове перзентивну патњу. Поремећај обично почиње у року од шест месеци од трауматског догађаја, а дијагноза се може поставити и ако је овај период дужи од

шест месеци, под условом да су клиничке манифестације типичне, иако није вероватна алтернативна идентификација неког другог поремећаја. Тужилац се лечи од 07.04.2017. године, када му је дијагностификован посттрауматски стресни поремећај и тада је обавештен о каквом се поремећају ради, а након шест месеци поремећај је постао хроничан. Коначан облик поремећај је добио на дан вештачења када су утврђене последице поремећаја и њихов обим. Посттрауматски стресни поремећај је код тужиоца проузроковао умањење опште животне активности у проценту од 10%, а у чему се оно огледа детаљно је наведено у нижестепеним пресудама. По налазу вештака код тужиоца су продромални симптоми постојали и пре дијагностификовања, али им он није придавао значај, а психијатру се обратио тек када су постали учестали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да постоји узрочно последична веза између високо стресног догађаја који се десио 06.05.1999. године и психичког обољења тужиоца, односно посттрауматског стресног поремећаја (Ф 43.1), који је тужилац задобио обављајући војну службу код тужене, те да је овај поремећај довео до умањења његове животне активности од 10%, да се од маја месеца 2016. године његова болест интензивира, да је стање болести било акутно од момента настанка, а приликом дијагностификовања 07.04.2017. година преписана му је одговарајућа терапија, али и поред тога није дошло до потпуног излечења, те је болест из акутне прешла у хроничну фазу. У року од шест месеци од првог дијагностификовања, болест је добила коначан облик, због чега су нижестепени судови применом одредаба чланова 173. и 174. Закона о облигационим односима и члана 164. Закона о раду оценили да је тужена пасивно легитимисана у овом спору, а применом одредбе члана 200. Закона о облигационим односима одмерили су накнаду нематеријалне штете коју сматрају правичном. Нижестепени судови су оценили да је приговор застарелости тужиочевог потраживања неоснован, јер је потраживање настало у моменту када је душевно обољење тужиоца добило коначан облик, тј. 07.10.2017. године, а како је тужба поднета 11.04.2017. године, то од момента настанка штете до момента подношења тужбе није прошао законом прописан рок застарелости од три године прописан одредбом члана 196. Закона о раду. Међутим, по оцени Врховног суда изложено правно становиште нижестепених суда није правилно.

Тужилац у овом спору тражи накнаду нематеријалне штете, те се с обзиром на природу штете чија се накнада тражи у погледу застарелости имају применити одредбе члана 376. ст.1. и 2. Закона о облигационим односима, којима је прописано да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећени дознао за штету, а у сваком случају то потраживање застарева за пет година од када је штета настала. Застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе на основу одредбе члана 360. став 1. Закона о облигационим односима. Застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано, сходно одредби члана 361. став 1. истог закона.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је до посттрауматског стресног поремећаја код тужиоца дошло услед догађаја који се десио 06.05.1999. године, односно скоро 18 година пре подношења тужбе, да су код тужиоца продромални симптоми (рани симптоми, уводна фаза болести), постојали и пре обраћања лекару и дијагностификовања, али да им он није придавао значај. Код потраживања накнаде

нематеријалне штете за душевни бол због смањене животне активности услед, у овом случају оштећења психичког здравља, сматра се, да штета настаје када се лечење заврши и када трајне последице постају извесне. Када се као трајна последица појави хронична болест која се не може излечити, почетак застарног рока се везује за време када болест пређе у хронично стање јер тада постаје извесно да се здравствено стање не може поправити и да оштећени неће оздравити, већ се мора лечити до краја живота. За почетак рока застарелости потраживања није битно када се оштећеник обрати лекару одговарајуће струке, када се постави дијагноза и када се оштећеном то саопшти, јер је он могао годинама да трпи последице а да се не јави лекару и да његово стање током тог времена постане коначно, како из налаза вештака произлази да се десило и са тужиочевим обољењем. У овом случају, из налаза вештака произлази да је тужилац током дужег периода занемаравио симптоме болести која је настала услед догађаја из маја месеца 1999. године, због чега се за почетак рока застарелости не може узети 07.10.2017. године, односно шест месеци након постављања и саопштавања дијагнозе тужиоцу, како су то рачунали нижестепени судови, већ се застарелост има рачунати по објективном року од пет година од штетног догађаја. Како је тужба у овом спору поднета 11.04.2017. године, то је основан приговор застарелости који је ставио тужени, а које нижестепени судови услед погрешне примене права нису правилно ценили, те је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, донета одлука као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у спору због чега му сходно одредбама чл.153. став 1. 154. став 1. и 163. ст.1, 2. и 3. ЗПП, припада накнада тражених трошкова спора и то на име награде законитом заступнику за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара са траженом законском затезном каматом од извршности до исплате, на име састава жалбе у износу од 18.000,00 динара и ревизије у износу од 27.000,00 динара, због чега је применом одредбе члана 165. став 2. ЗПП, донета одлука као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић